

Эртанга пойтахтимиздаги
«Туркистон» саройида
Ўзбекистонда Тожикистон
Республикаси кўнлари
тантанали равишда очилади

ДЎСТЛАРНИНГ ДИЙДОРИ МУДДАО БУГУН, ЯНГРАСИН АЛЁРУ ШЎХ НАВО БУГУН!

МАРҲАБО, ДИЛДОШ, ҚОНДОШ АЗИЗ ҚАРДОШЛАР!

Ўзбек ва тожик халқларининг тарихи, маданияти, урф-одатлари, расм-русумлари бир-бирига ўхшаш, муштарак. Азим Сирдарё соҳилларида бир-бирини чакирса овози эшитилгудек, дўстлигининг довури қўйша етгудек, бу икки халқнинг тўйлаган тўйи бирдир, қўйлаган қўйи бирдир. Борбод яратган ажиб оҳанглари Абдулло Марвезий танбуридан тўқилганда, давраларда Хофизу Бобур, Миртемиру Миршакордан ўқилганда ҳеч ким «Бу тожик, бу ўзбек» демаган, дейилмаган. Чиндан ҳам Навоий кириб борган хонадода Жомийнинг нуруний чехраси намоён. Мукаррама Турғунбоевнинг рақси сеҳри Валломатзодиннинг дилига чўк ташлагани аён.

Эртага шаҳримизнинг муҳташам «Туркистон» саройида Ўзбекистонда Тожикистон Республикаси кўнлари тантанали вазиятда очилади. Шу муносабат билан муҳбиримиз Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирининг ўринбосари Баҳодир Абдурахимовга бир неча саволлар билан мурожаат қилди.

— Баҳодир Абдурахимович, мамлакатимизда бўлиб ўтадиган Тожикистон Республикаси кўнларининг мазмун қандай бўлади?

— Президентимиз Исмоил Каримовнинг ташаббуси билан ўтказилаётган бу муҳим тадбир мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик ришталарини, маданий алоқаларимизни янада мустаҳкамлашга хизмат қилади. Бинобарин, тожик ва ўзбек халқлари санъат ва адабиёт, маданият вакиллари билан ҳар бир ўрашувчи зўр кўтаринки руҳда аҳил ва иноқ, азалий ва абадий дўстларнинг дийдорлашуви сифатида жўшқин ва ҳаяжонли кечган. Тошкентда ёки Душанбада, Самарқандда ёки Хўжанда — ҳуллас, қаерда бўлса ҳам бири-бирга устоз шоғирд бўлиб, ҳамкор ҳамадар бўлиб нишонланган.

Таниқли тожик шоири Боқий Раҳимовда икки халқ фарзандларини бир-бирдан ажратиб бўлмаслигини тасвирлаб, икки биродар ўрашувчи қолса албатта «Ўзбекмисиз, тожикмисиз» деб сўрайди, дег ҳароратли сатрлар битирилади. Худди шундай Гафур Ғуломни тожик халқи ўзининг буюк шоири Мирзо Турсунзода сингари ардоқласа, Жўрабек Муродовни ўзбек халқи ўз бўлбалидек севади. Олисга бормайлик, машҳур санъаткор Сайрам Исаева «Ўтган кўнар» бадий фильмида Ўзбекистон образини тўлақонли ижро этди. Бизнинг аjoyиб актёрларимиз Раҳим Пирмухамедов, Наби Раҳимовлар неча-неча тожик фильмларида суратга тушибди.

Тожикистон Республикаси Тожикистон Республикаси кўнлари очилиши арасида Ўзбекистон ҳукумати, Маданият ишлари ва Ташқи ишлар вазирликларига қўрсатган катта ёрдамлари, ушбу бир ҳафта давом этадиган биродарлик байрамида китоб ва амалий санъат курслари ҳам ташкил этилади.

Ўзбекистонда Тожикистон Республикаси кўнлари очилиши арасида Ўзбекистон ҳукумати, Маданият ишлари ва Ташқи ишлар вазирликларига қўрсатган катта ёрдамлари, ушбу бир ҳафта давом этадиган биродарлик байрамида китоб ва амалий санъат курслари ҳам ташкил этилади.

Душанба оқшомлари.

разм, Қашқадарё вилоятларида йўл оладилар. Вилот хайти билан танишадилар. Концертлар, томошалар, мушоралар барчани ўзига чорлайди.

Ўзбекистонга кимлар ташриф буюради?

Халқимиз нихоятда севадиган Тожикистон халқ артистлари — хушбоз хонандалар Жўрабек Муродов, Жўрабек Набиев, Мастона Эргашева, Давлатмурод Холов, Зафар Нозимов каби санъаткорларнинг келиши кутилмоқда. Бундан ташқари машҳур «Лола», «Зебо» сингари довури дoston бўлган давлат рақс дасталари, «Жаҳонро» ашула ва рақс дастаси, фольклор-этнографик «Танжина», «Гулшан» эстрада ансамбллари махсус тайёрлаб келган дастурлари ўзбек томошабинларига олам-олам қувонч бахш этиши шубҳасиздир. Санъат иҳлосмандларига шунинг айтишимиз лозимки, Тожикистондан ташриф буюрадиган 150 санъаткор бир ҳафта давомида ўз маҳоратларини намойиш этадилар.

Таниқли қалам ахллари Мўмин Қаноат, Улмас Жамол, Гулназар Келдиев, Фарзона, Атой Зулфия ва бошқалар иштирокида мушоралар бўлади. Вилотлардаги тадбирлар махсус дастурлар асосида олиб борилади. Бир ҳафта мобайнида улар мамлакатимиз мустақиллик йилларида эришган ютуқлари билан ақиндан танишадилар. Муборак қадамжоларни зиёрат қиладилар. Ўз навбатида биз ҳам қардош тожикистонлик биродарларимизнинг мустақиллик йилларидаги одимлари билан танишамиз.

Таъкидлашим жоизки, ушбу дўстлик ва қардошлигимиз рамзи бўлган Ўзбекистонда Тожикистон Республикаси кўнлари истиқлолга эришган икки халқнинг илк ўрашувлари сифатида ҳам гоётда қадридли.

Ўзбекистон ва Тожикистон Республикалари ҳукуматлари ўртасида тузилган «Маданий ва ижтимоий соҳалар бўйича ҳамкорлик тўғрисида»ги битимга мувофиқ юртимизда ўтказиладиган ушбу Тожикистон Республикаси кўнлари мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик, қардошлиқ илларининг, маданий алоқаларимизнинг янада мустаҳкамланиши йўлида, шубҳасиз, бебаҳо хизмат қилади.

— Дўстларимиз қайси вилотлар меҳнатқашлари хузурида бўлишди?

— Меҳмонлар гуруҳларга бўлиб Самарқанд, Бухоро, Хо-

Сўзана усталари.

Султон Акбарий ўзбек шоирлари орасида Тожикистонни алоҳида меҳр ва эҳтиром билан суйган адабларимиздан эди. Унинг бу меҳри бир талай шеърларида ўз аксини топади. Қўйида сиз ўқийдиган шеър раҳматли шоиримизнинг Тожикистон сафарига тўғилган.

СУЛТОН АКБАРИЙ БИРОДАР ТОЖИКИСТОН

Хушо, дўстони азиз,
Атир бўстони азиз,
Тоша осмони азиз,
Мирзо достон азиз,
Биродар Тожикистон.

Одати яқсондошта,
Ўзбек — тожик бир ёшда.
Хўб ўхшаб кўз қошда,
Бир иссиқ кўёш бошда.
Биродар Тожикистон.

Соҳиби суҳан Жомий,
Хай-хай, олий мақом.
Ёлмас Навоий номи.
Иккиси яқин томи.
Биродар Тожикистон.

Ба идроки маоний,
Жон ичиде жонни,
Қонга аралаш қони,
Уртада синган нони,
Биродар Тожикистон.

Як дарё обнўшида,
Бир онанинг тўшида,
Бир ҳаё эс-хушида,
Бир мақсад дил қушида,
Биродар Тожикистон.

Дўсту ҳамсоия мо,
Бир байроқ таъида жо,
Бир мангалайда туташ ё
Тожику кўёш бошда,
Биродар Тожикистон.

Мурғи суҳандонам ман,
Уфат-да хонадонам ман,
Бир Бедихон — ёнам ман.
Юракка ипонам ман,
Биродар Тожикистон.

Зиндабод халқи ақли,
Зиндабод омухта ти,
Зиндабод бирлашган қўл,
Зиндабод туташган йўл.
Биродар Тожикистон.

ПЎҲОМ ИПҲОМ БУЛОҒИ

Акбар РАҲИМОВ,
Ўзбекистон Бадий академиясининг
ҳақиқий аъзоси:

— Жаҳоннинг шодлиги йиғилса бутун, Дўстлар дийдоридан бўлмаса устун» деб ёзди буюк тожик шоири Рудакий. Чиндан ҳам шундай. Ўзбекистонда ўтадиган Тожикистон Республикаси кўнларини ҳамма сингари мен ҳам орзиқиб кутдим. Сабаби, халқ усталари бўлган дўстларим билан ўрашаман, ижодий гурунларимизда маҳорат сирларидан бир-биримизни огоҳ этамиз.

Тожик халқи қадим тарихга, ўзининг бетакор санъатига эга. Айниқса, халқ усталарининг сеҳрлар кўллари ила бунёд бўлган кўза, чойнагу пиёла, лагану уйинчоқларга қараб тўймайсиз. Ўзим қўл бўлганим сабаб, халқ амалий санъатига меҳрим бекийс.

Ватанимизда ўтказиладиган ушбу дўстлик ва қардошлиқ байрами давомида азалий биродарлигимизни қўловчи янги-янги санъат асарлари яратилди. Чунки қадим дўстларнинг дийдори илҳом бўлоғидир. Шу сабабли ҳам мен қўлимни қўқсимга қўйиб: «Қадамларингизга гул битсин, марҳабо, азиз дўстлар!» дейман. «Ўйимизнинг тўри, қалбимизнинг кўри сизники», дейман.

ҲАМИША ИНТИҚИМИЗ

Забиҳилло НУРУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон Республикаси
Макроиктисодиёт ва статистика
Давлат департаменти масъул
ходими:

— Ҳар бир халқнинг ўз дурдоналари, шодашода марваридлари бўлади. Ана шу дурдоналар уни жаҳон миқёсида танитади, сарафроз этади.

Тожикистонлик кино усталари яратган «Шоирнинг тақдир», «Насриддин Хўжа»да, «Гаровга олинган», «Кобра» операциеси» сингари ўнлаб бадий фильмларни мароқ билан кўрганмиз. Марат Орипов, Сталана Азаматова, Темурулфиров, Борис Кимёгаров, Мухаммаджон Атоев сингари беназир санъаткорлар яратган образлар ҳамон ёдимда. Жўрабек Муродов, Маъруфхўжа Баҳодиров, Ханифа Мавлонова каби соҳиби овозлар ижро этган қўшиқларни ҳар гал юрагим нашъага тўлиб тинглайман. Сотим Улуғзода, Жалол Икромий, Раҳим Жалил, Мирсаид Миршакор, Гулрухсор Сафиева, Пайроу Сулаймоний, Лойқ Шерали каби ақли қаламлар яратган шеърлар, ҳикоялар, романлар ҳақи суратда ўзбек халқимизнинг ҳам маънавий мулкига айланиб кетган.

Ўзбекистонда бўладиган Тожикистон Республикаси кўнларида ана шундай аjoyиб санъат медалари билан яна танишиш, ижодкорлар билан ўрашшига мушарраф бўлишим бир қувончимга ўн қувонч қўшди. Чунки қардош тожик ақли санъати яратган гузал асарларга, оромбахш қўшиқларга, барбодона мусикаларга ҳамиша интиқимиз.

Гулрухсор САФИЕВА

АКАМ АБДУЛЛО ХОТИРАСИГА

Қийиб ҳарбий ишнинг сени,
Остонани тарк этганинг он,
Бир лаҳза ҳам унутмасдан мен,
Қиёфанинг эслайман ҳамон.

Юрагимда шитим порлаб,
Келиб қийдим Украина юртин.
Миллаб ўйи чакирдим чарлаб,
Миллаб қабр тошини кўрдим.

Тополмадим изингни бирок,
Тополмадим кечирти мен.
Лекин қардошлиқ аталган буюк,
Юрагимга солди тўққинин.

Бугун ўзим эр етдим, шукр,
Уртоқларим ичра биполам.
Юрагимда жўшар шу фикр:
Топай сени Украинадан,

Қора мрамар тахталардаги
Номларни мен ўқийман шойиб.
Чўлардаги сиз-мийсалар
Аро изинг қидирдим тошиб.

Мен ҳақиқий дўстлик тўйиш.
Сўзларданмас, ҳаётдан топдим.
Дилмадан сенинг қайируни,
Буюк тўққин эркалаб ётди.

Ака, бунча бўлмасак ўхшаш,
Чехра, қанот, дил билан яшаш.

Ака, бунча бўлмасак ўхшаш,
Чехра, қанот, дил билан яшаш.

Бизлар бунча ўхшашми, қара,
Бирдур юрак, қаноту чехра!

Қардошларимиз ижодидан

Абдулла СУБХОН

Оҳанглари абадий
Рамзи эрур доим қувонқ.

Ватан овоз бўлди, Тошкент,
Яна обод бўлурсан сен,
Майхонда шоирлар топар
Янги шеър ваку тўроқ.

Кенг кўча, шўхўларингда
Рағ-баранг мошин елар,
Қамади тор йўл-йўлақлар,
Обод, равондир ҳаммаёқ.

Сайрибот ётсан — ҳибоб
Жаннат, беҳшати эсатар,
Отилган фавворалар ҳам
Кавсар каби ширин бўлоқ.

Тўлиб-тошиб оққан анҳор
Қўйлар қадимий куйин,

Бор оламда сен бўлурсан
Экилар маърашади,
Дунё сенга ҳавас қилар,
Гар бўлса шундай иштиёқ!

О Қ И О М О А

Пода қайтди ялловдан,
Қишлоқ алағ-даловда.

Булутдек тўзгичан чап,
Қайдасан қўзочим?
Балки йўл топиб аранг,
Чарчадингми дўбобим?

Йўлга сизмайди пода,
Экилар маърашади.

Кино кўргандек худди,
Болалар қарашди.

Кўлашқина хўшқича,
Соғмас ҳеч қимса қулоқ.
Бош чайқаб турди пича,
Жиринглатиб қўнғирок.

Улоқчалар йўл бермас,
Нега бунчалар матур!

Бутун она Ер шарин,
Тоғ, ўрмон, уммон — барин.

Бузоқча ҳеч тек турмас,
Сув сурияни қўрур!

Тошга уларди тўёқ,
Туполан қилиб тоёқ.
Душани қилиб тароқ,
Оттиб қолар шатамоқ.

Қайдасан, қўзочим,
Уега кетдик дўбобим.

Қўлаб тошганча дилан,
Этаман унга тақдим.

Юдулар ҳар субҳу шом,
Берсин онамга салом!

Саҳифани Темуру
УБАЙДУЛЛО тайёрлади

Қурбон МУҲАММАДИЙ

И А Т И М О С

Эй, фазога учувчи,
Юдуларни қўзоччи —
Абжар ва чаққон акам,
Олиб кетинг менни ҳам.

Кўларимга жойласам,
Фалак келиб айлانسам.

Айланган чоғим аста,
Юдулардан бир даста —
Қилиб олиб тушаман —
Энам сари шошаман.

№ 6 (78) Тошкент шаҳар табиатини муҳофаза қилиш қўмитасининг саҳифаси

Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бугун инсониятни ташвиш қилаётган муаммолардан бири. Унинг оммавий ахборот воситалари орқали баён этиб борилаётганини таъкидлаш ортиқча.

Мамлакатимизда табиатни муҳофаза қилиш ишлари давлат таъминотида олиниб, барча ҳудудларда тармоқлар бўйича изчил фаолият қўриштирилмоқда. Кейинги икки йил давомида табиатни муҳофаза қилиш соҳасида бир қатор зарур қўйишлар қабул қилиниб, турмушга татбиқ этилди. Шу қўйишларга амал қилган ҳолда жойларда табиий мувозанатни бузилишдан сақлаш, айниқса, аҳолининг экологик тушуналиши тубдан ўзгариши соҳасида олиб борилаётган ишлар давр талаблари даражасида эмас. Шунинг учун Тошкент шаҳар табиатини муҳофаза қилиш қўмитаси туманлардаги маҳаллалар билан ҳамкорликда тозалаш, ободончилик ва қўлланмаларни дастурларини ишлаб чиқиш, уларни амалга ошириш соҳасида самарали иш олиб бормоқда.

Шаҳарда 11 та туман бўлиб, унда 474

та маҳалла қўмиталари фаолият қўришмоқда. Қўмитамиз иш режасига асосан туманлар ҳокимликлари, улардаги «Маҳалла» хайрия жамғармаси бўлимлари, ободонлаштириш бошқармаси ва мутасадди қорхона, муассасалар раҳбарлари иштирокида маҳалла оқоқоллари билан мунтазам йиғилишлар ўтказилмоқда. Айни

Муносабат

ИЛК САМАРАЛАР

пайтда йиғилиш ҳулосаларидан келиб чиққан ҳолда алоҳида тадбир тузилди. Уни эътибор билан амалга ошириш чоралари қўрилмоқда. 1998 йил 22 апрелда А. Икромов туманида, 28 апрелда Сирғали туманида, 7 майда Шайхонтоҳур туманида маҳаллалар оқоқоллари иштирокида атроф-муҳитни ҳимоя қилиш, тозалаш ва ободонлаштириш муаммолари атрофида таҳлил этилди, тегишли тадбирлар қабул қилинди. Дадил айтиш мумкинки, улар илк самарасини бермоқда. Акмал Икромов тумани Уйғур кўчасидаги Ойдин Собирова, Ўзбекистон, Катта Қазни маҳаллаларида ат-

роф-муҳитни муҳофаза қилишга катта эътибор берилмоқда. Ободончилик ишлари кенг қўлама олиб боришда. Шунингдек, бу фаолият Сирғали ва Шайхонтоҳур туманларида ҳам айниқса яққол сезилипти. Барча туманлардаги маҳалла қўмиталари атроф-муҳит муҳофазасига мана шундай жиҳдий эътибор берсалар қани эди. Чунки Ватан маҳалладан бошланади. Маҳалладаги тадбирлар аҳолида табиатни муҳофаза қилиш тушуналишини янада яхшироқ шаклланиб боришига ёрдам беради. Айниқса, маҳалла фаоллари ва кенг жамоатчилик иштирокида экологик тарғибот ишлари олиб бориш, мамлакатимизда табиатни муҳофаза қилиш соҳасидаги кейинги қабул қилинган қонунлар тўғрисида суҳбатлар ўтказиш қўмиталардаги эришилган муҳим аҳамиятга эга. Ривожланган мамлакатларда аҳолининг экологик савиясига қараб тозалаш, ободонлаштириш, соғлиқни сақлаш ишлари ва иқтисод самардорлиги кўтарилиб берилаётгани бежиз эмас. Пойтахтимиз — 2,5 миллион аҳоли яшайдиган Тошкент шаҳаридаги барча маҳаллаларда атроф-муҳит муҳофазасига эътибор қўйилган, келажак авлод тоза сув, муассофа, ҳаво, унмодор тупроқ, обод макон эгаси бўлиши мумкин.

Эрмўмин ЧУПОНОВ,
Тошкент шаҳар табиатини муҳофаза қилиш қўмитасининг тарғибот бўлими бошлиғи.

Акс садо

«ШАХРИМИЗНИНГ ЯШИЛ БЕЛБОҒИ»

«Тошкент оқшоми», 1998 йил 4 апрель

СОҲИБҚИРОН НОМПИ БОҒ БЎЛСИН

Рашид БОЙТУЛЛАЕВ,
кадимшунос, муаллим:

— Ҳар сафар йўлим тушиб, Навоий номи Ўзбекистон Миллий боғидадан ўтсам, у ердаги гуллар, дарахларни кўриб, баҳру диллим очилади, қалбимда ҳаёт илҳами ўйғонади. Қўшқ қўл, ҳудудлари Бўзсу канали соҳилларида туташибатан боғнинг келажиги чини билан афсонавий бўлади.

«Шаҳримизнинг яшил белбоғи» мақолисини синчиқлаб ўқиб чиқдим. Ундаги жарликлар, қарьерлардан ашиқ зоналар барпо этиш учун фойдаланиш ҳақидаги тақдирлар мени жуда қувонтирди. Рост гап, шаҳримиз аҳолисининг соғлиғи кўп жиҳатдан Чирчиқ дарёсининг тозаллигига ҳам боғлиқ. Мақолада ёзилганидек Чирчиқ тўқайзорлари дарё сувининг мўътадил сақланишида катта фойда беради. Ям-яшил гиёҳлар, қамишлар, турли-туман сув ўтлари бу дарёга алоҳида фойда бахш этарди. Бугун эса ана шу яшил зоналар йўқ. Қарьерлардан бўлса ахлатхона ўрнида фойдаланилган.

Дарёга аввалги манзарасини кайтариб бериш керак. Шундай қилиш керакки, у ерда ўсадиган жингил, юлғун каби буталар ана кўпайсин. Дарахлар шамолларда шовулдаб турсин. Соҳилларда эса ям-яшил чимзорлар кўзни қувватсин.

Икки соҳили ям-яшил, оромгоҳлари гўзал дарёни тасаввур қилинг. Ана шунда Чирчиқ соҳилларидаги боғларни соҳибқирон номи билан аташ ҳам жуда ярашади. Чирчиқ экологини маълум маънода шаҳримиз экологини деган сўз ҳамдир. Сабаби Чирчиқ халқлар гўзал, қанчалар тоза бўлса шу гўзаллик дарё сувлари билан шаҳримизга, хонадонларимизга кириб келади.

ҲАШАР — БИЗГА ЯРАШАР

Эркин ТўРАЕВ,
«Ўзбекистон Мустақиллиги» маҳалласи оқоқоли:

— Ҳар қандай юмушни, оғирни енгил қиладиган катта куч — бу кўпчилиkdir. «Қўлдан кўн қочиб кутулмас» дейди халқимиз. Катта Фарғона канали, Шимоллий Тошкент канали ҳашар билан битирилгани ҳақида ҳали ҳам ҳайрат билан гапирмоқда.

Шаҳримизнинг табиати ҳақида жуда кўп гаплар бўляпти. Ҳар бир маҳалла ободончилига, тозаллига, озодагарчилига эътибор бериши зарурлиги ҳар дақиқада таъкидланган. Шундай экан, шаҳар ҳавосининг муассофа бўлишида, сувларни зилол оқибатида яшил белбоғларнинг хизмати катта бўлади.

Тошкент шаҳрида 474 та маҳалла мавжуд. Мен кўпдан бундан бири билан яшайман. Яшил белбоғлар, яъни қўла-лаштирилган ҳудудларга ўзига хос «меҳнат бўлими» тузилишига айна мўътадил бўлади. Шаҳримиз экологини, бизни ўраб турган атроф-муҳит тоза бўлар экан, қайси инсон бунга қараб, томошабин бўлиб турар экан? Ўйлабмики, ёш қари беравара отланади.

Куз ва баҳор ойларида мана шу «Меҳнат бўлими» иштирокчилари бир талай юмушларни бажаради. Ҳайт деган тугагачки ахир. Қанонгача бу фолон ташкилотнинг иши деб бепарво бўламиз? Шундай юмушлар бўладики, уни асло фолончи бажаради, деб бўлмайди. Табиат муҳофазаси айнан мана шундай ишдир.

Ҳашар билан яшил белбоғни шаҳримиз беллига боғлаб қўйишимиз тўлашарди. Ёшлар меҳнати билан, отахонлар хизматию оқоқоқлар билан бу ишда қатнашадилар.

Шундай қилиш керакки, ҳар бир туп ниқоҳлар, ҳар бир туп гўлга, ҳар қарич ерга лоқаб бир тоқим термиз тоқимин. Шундай яшаш туриши учун фидойилик қўришамиз.

Махруза ТОИРОВА ёзиб олди.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида

ОИЛА, ЭКОЛОГИЯ ВА ТАЪЛИМ

Мирзо Улугбек номли Тошкент Давлат университети қошидаги Олий педагогика институтида «XXI аср бўсағасида оила, экология ва олий таълим» мавзусидаги илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди.

«Экосан» Халқаро экология ва саломатлик жамғармаси, «Экобилим» илмий-жойиллаштириш маркази, Ўзбекистон Республикаси «Оила» илмий-амалий маркази ҳамда Олий педагогика институтини ҳамкорлигида ўтказилган ушбу анжуманда иштирокчилар бугунги куннинг энг долзарб масалаларидан бўлган экологик муаммолар, оила барқарорлиги ва олий таълим тизимидаги экология билан боғлиқ йўналишлар ҳақида тўхталиб, ўзаро фикр алмашди. Жумладан, республикадаги экологик вазиятни яхшилашда олий мақтабнинг роли, Марказий Осиёда XXI аср бўсағасидаги экологик хавфсизлик муаммолари, маънавий қадриятлар — жамият таракқиёти, оила мустақамлигининг муҳим воситаси эканлиги ҳамда экологик хавфнинг ол-

дини олишда сиёсатнинг ўрни хусусида тўхталганда барча қатнашчилар бу фикрларни қўллаб-қувватладилар. — XXI аср бўсағасида юзага келиши кутилаётган танг экологик вазиятнинг олдини олиш нафақат «Экосан» жамғармасининг, балки барчамизнинг бутун дунёдаги инсоният олдида турган энг долзарб масалалардан биридир. — дейди Олий педагогика институтининг директори Шамсиддин Шаропов. — Негаки, республикада экологик вазиятнинг яхшиланиши жамият, оила таракқиёти билан белгиланган беради. Қайси юртда оила, жамият таракқиёти этар экан, уш юртнинг келажиги буюк, истиқболи порлоқ бўлади. Экологик соф муҳитда тарбияланган, ўсган болалар ҳам маънавий, ҳам жисмоний баркамол бўлиб вояга етадилар.

Наргиза ПИРНАЗАРОВА.

Сув — ер юзидаги ҳаёт манбаи эканлигини кўп тақдорлашимиз. Лекин сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш, уни муассофа сақлашга келганда эса ўзбошимчилик қилаётганларнинг сон-саногини йўқ. Яхшиши қўмитамиз нозирлари ўтказган текшириш натижаларини санаб ўтайлик.

● 1-қурилиш конструкциялари заводида қудқудан сув олиб, фойдаланишда ҳисоблаш ускуналарини йўқлиги учун бўлим бошлиғи В. Лоскутов 1000 сўм ҳамда атроф-муҳит муҳофазасига жавобгар Г. Николайченко 1500 сўм;

● «Ўртоқ» ҳиссадорлик жамиятида сувдан ҳўжасизларча фойдаланишга йўл қўйгани учун қорхона бош нурчиси Р. Расулов 2000 сўм;

● «Тошмармар» ҳиссадорлик жамиятида нефть маҳсулотларининг оқш-сочик ётганини, улар тупроқни, ер ости сувларини ифлослантганини сабаб омиб мудир У. Мамадвалиев 1500 сўм;

● «Мармар» очик турдаги ҳиссадорлик жамияти ҳудудда қиёфаси барбод қилинган атроф-муҳитни қайта тиклаш ишига лоқайд қарагани учун раис вазифасини бажарувчи Ф.Файзиев 2250 сўм;

● 351-СМП ҳудудда мазутлар сочилиб ётгани, ҳудудда қорамой сақланадиган маҳсул ер йўқлиги учун қозонхона муҳандиси С. Алимбоев 1500 сўм;

● 2-Тошкент уйсозлик комбинатида янги ўтказилган сув қувурлардан (лоқайдликнинг бундан ортиғи бўлмайди) ичимлик, тоза сув олиб ётгани учун қозонхона бошлиғи У. Аҳмедов, бошлиқ И. Оминовлар 1000 сўмдан жарима тўладилар.

Ҳаво хусусида ҳам шундай ҳолатни қайд этишимиз мумкин. Энг қизиғи, мутасадди ўртоқлар жарима ҳақидаги қароримизни хотиржамгина қабул қилишди. Бўлмаса:

● «Равшан» очик турдаги

ОЙМА-ОЙ... ПОҚАЙДЛИК

ҳиссадорлик жамиятининг мутасаддиларидан бири М. Султонов ишлаб чиқариш қиқиндиларини бартараф этмасига, атроф-муҳит муҳофазасига етарли эътибор бермагани учун 2250 сўм;

● «Оқтепа ва СО» қорхонаси бош муҳандиси М. Муҳамедов маҳсул давлат органлари рухсатномаси бўлмаси ҳам ҳавога зарарли қиқиндиларни беармон қиқарилишига йўл қўйгани учун 1000 сўм;

● Навоий кўчасидаги 14-Б турар жой биноси уй-жойдан фойдаланиш бошқармаси бошлиғи Н. Тўраев битумни очик ҳавода ёқгани, техник қондаларга амал қилмагани учун 1000 сўм;

● «Чигит-Қоюқон» кичик қорхонаси атмосферага зарарли моддалар чиқаришга рухсатномаси йўқлиги учун директор А. Амрсанов 2250 сўм;

Июнь — шоир таъбири билан айтганда «саратон оташи дошқозонда» терлаб-пишиб салқинроқ жой ахтариш палласи. Бу ёғи таътил. Шундай бўлсак, болаларнинг юраги ичига сиймайди. Дам олиш кунлари ота-оналарини истироҳат масканлари томон тортқилайдилар.

— Мен буви, бувалари, ота-оналари билан боғимизни тўдириб юрган болаларни кўрсан жуда яйраб кетаман, дейди биз билан суҳбатда Чилонзор туманидаги Мирзо Улугбек номи маданият ва истироҳат боғи директори Баҳодир Султонов.

Гушапар

СЎЛИМ БОҒ БАҒРИДА

Чиндан ҳам шундай. Ушбу истироҳат маскани одамлар билан гавжум бўлишга учун боғ жомаси анча-мунча хайрли ишларни олиб бораёттирлар. — Истироҳат маскани жойлашган Чилонзор туманидаги кўп болали оилаларга ҳар мавсумда имтиёзли хизмат қўришга яхши йўлга қўйилган. 22-мехрибонлик уйи уюштирилган қўриқнинг доимо кўнглини хуш этиш ҳаракатида.

Шу йил май ойининг ўзига намунали оилаларни ёъозлаш. «Қайнона» ҳам, «Эшлар ва ҳўқуқ» тарбия қилиш давра суҳбатлари-ю тадбирлар ўтказилди. Галаба кўни Чилонзор тумани уруш ва меҳнат фахрийлари учун уюштирилган халқ сайли айниқса, фойдали ўтди. Бунда истироҳат боғи қўриқда фаолият қўришга «Нафосат» ансамбли ўз қўлиқлари билан йўл қўйди. Ўш билан бирга ўтказилган барча тадбирларда Абдор Ҳидоят хамда Муҳимий номдаги театр жамоалари фаол иштирок етдилар.

Қарийб беш йилдан бун ушбу маданият маскани билан бу ижодий жамоалар ўртасидаги шартнома ўзининг аҳдий саманга кўриб, бераётганини ўтказилган қўриқ-тадбирлардан хушнуд қайтаётган ҳамшаҳарларимиз чехрасида ёвдир.

Қўндалик югур-югурлар, шаҳар шовқинидан чарчаган кезлари, бу қадар ораста, ям-яшил, оқ қўйилар кўкка буй қўзган қўлакамзор қўшга кириб, одам эрталаб урғанда тушиб қолгандек ҳис қилади ўзини.

Ушбу боғ ҳудудига «Демир» қўшма қорхонасининг шиаминга қаҳвахонасидан ширинликлар тўтиб лаззатлансангиз, боғнинг очик саҳнасига дам олиш кўнлари Чилонзор туманидаги бадийи ҳаваскор жамоалар чўқилларини томоша қилиб завқлансангиз.

Мирзо Улугбек номи маданият ва истироҳат боғининг ижодий иш режалари талайгина... — дея гап орасида бир фикрни айтиб ўтди боғ директори Баҳодир Султонов. — Лекин буни янада кенг оммалаштирса бўлади. Мана, масалан шаҳарда 11 та маданият ва истироҳат боғи бўлса, улар ўртасида мавсум давомида ҳар томонлама бешлашув бўлиб турса, бу фақат ижобий самаларлар бериб, боғ жамоалари ўртасида ижодкорлиқни фаоллаштирган бўлур эди...

Бу сўлим гўшани кезар эканмиз, табиат гўшанини ёрдоқлаб, ҳамшаҳарларнинг кўнгли дам олишлари учун қўриқнинг шундай инсонлар борлиғи учун ҳам ташаккур айтгимиз келарди.

Саида ЗОКИРОВА.

● Давлат экологик экспертиза комиссиясининг ижобий ҳулосаси йўқлиги учун «Меҳнат» кичик қорхонаси директори А. Эгамбердиев 2250 сўм;

● «Ўзсувжизомаш» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси катта меҳаниги С. Тўраевнинг таъйёр жижозлардан фойдаланмаётгани учун 1500 сўм;

● «Қишлоққурилиш» очик турдаги ҳиссадорлик жамияти 15-автосаройи бош муҳандиси М. Деҳқонов ҳавога тегишли маҳсул ваколатли ор-

Текшириш

тида хромнинг йўл қўйилган меъёрдан 1,5 марта ошиб кетгани учун уста И. Раҳматуллаев 750 сўм;

● «Асбобсоз» ҳиссадорлик жамиятида сувдан фойдаланиш учун маҳсул рухсатнома йўқлиги, ичимлик сувни ҳўжалик ва маиший мақсадларда ишлатишга йўл қўйгани учун муҳандис А. Мирзаахмедов 1500 сўм;

● «Сергели» темир-бетон маҳсулотлари очик турдаги ҳиссадорлик жамияти бўлим бошлиғи В. Гудевич Чирчиқ дарёсига оқва сувларининг тутишига йўл қўйгани ҳамда бу оқва сувларда захарли моддалар ниҳоятда меъёридан ошиб кетгани учун 2250 сўм;

● «5-темир-бетон маҳсулотлари заводи» ҳиссадорлик жамиятида сувдан ҳўжасизларча фойдаланишга йўл қўйгани учун арматура цехи бошлиғи А. Қўрбонов 1500 сўм;

● «Гўштсавдо» давлат ишлаб чиқариш бирлашмасида сувларни ифлосланттирилгани, тозалаш қурилмаларига эътиборсиз қарагани учун бош муҳандис Б. Идрисов 2000 сўм;

● «Тошкент вагон таъмирлаш заводи» транспорт цехи бошлиғи У. Фозиев ердан ҳўжасизларча фойдалангани, ифлосланишига йўл қўйгани учун 1000 сўм тўламасдилар.

Йўл қўйилган хато, камчиликлар ўрнини жарима қоплолмади. Жарима — лоқайдлик учун жазо. Биз юқорда номи тилга олинган ўртоқлардан, қорхона раҳбарларидан ижобий натижалар ҳақида жавоб кутаимиз.

Алишер МУКСИНОВ,

Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси мутахассиси.

Инсон ҳаёти тўрт қўсурса боғлиқ деймиз. Булар Ер, сув, ҳаво, қўёш. Дастлабки ўқитсининг муассофалиги чиндан ҳам инсон саломатлиги, бахтиёрлиги учун муҳим аҳамият касб етлади. Шаҳримизнинг энг катта туманларидан бўлмиш Ҳамза туманида бунга қандай аҳамият берилмоқда?

Тумандаги 93 қорхона қатъий назоратимиз остига олинган. Солиштирилган бўлсак, 1997 йилда аввалги йилдагига нисбатан ҳавога зарарли моддалар чиқариш бирмунча камаяган. Бу табиатни муҳофаза қилиш тадбирларининг бажарилиши натижасидир. Ўтган йили туманда ҳаво муҳофазасига 61 тадбир белгиланган бўлса, уларнинг

дан бери қон-қонига сингиб кетган бепарволик, лоқайдлик ишни яхши йўлга қўйишга ҳалал беради, ҳолос.

Яна бир муҳим гап: кўпчилик қорхоналарда жижозларнинг техник аҳволига деярли эътибор берилмайди. Вақти-вақти билан кўздан кечирилиб тозаланиб, алмаштириб турилмайди. Бу эса ўз навбатида иш сифатига ҳам, табиат муҳофазасига ҳам таъсир қўрилади.

Тумандаги сув ресурсларининг аҳволи атмосфера муҳофазасидан яхши эмас. Жорий йилда туман прокуратураси билан биргаликда «ТошОР» ҳиссадорлик жамияти, Тошкент 1-уёсозлик комбинатининг 6-темир бетон бўюмлари заводи, 2-Тошкент уёсозлик комбинати, бир неча қўшма қорхоналар текширилди. 6-уёсозлик комбинати ва «ТошОР» ҳиссадорлик жамиятидаги артезиан қудқулар ёпиб қўйилиши ҳақида қарор қабул қилинди.

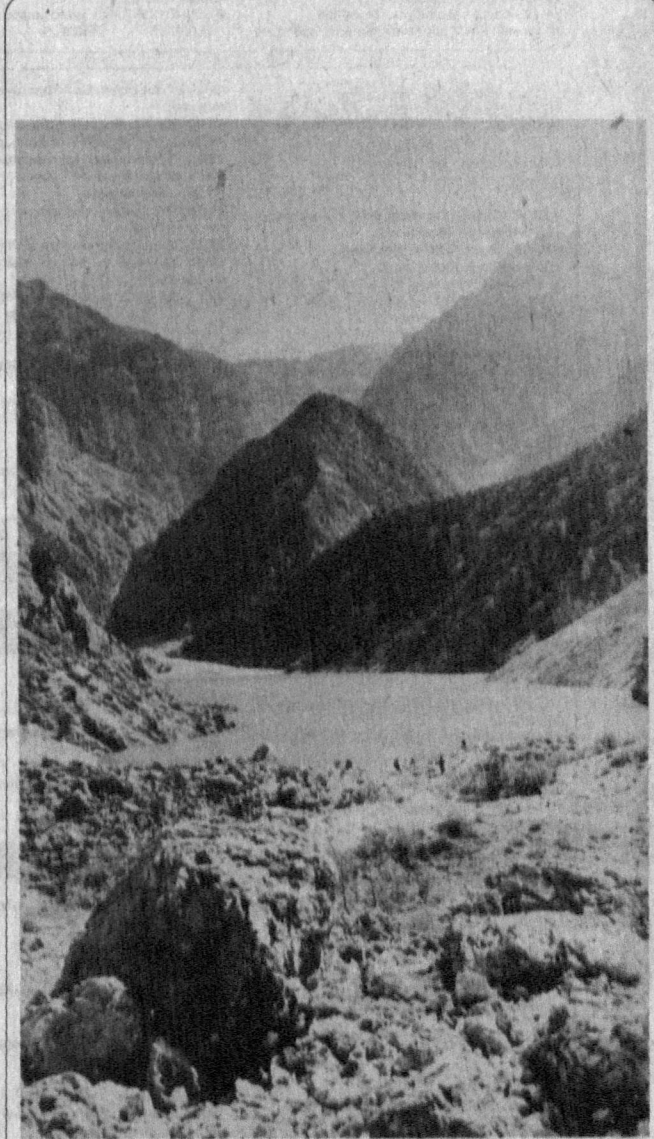
1-қурилиш конструкциялари заводида қўлдан бери давом этиб келётган канализация тармоқлари қурилиши тугалланди. Барча оқвалар «Ўзбекқоғози» ҳиссадорлик жамияти канализацияси тармоқларига уланди. Ушбу қурилиш Шумило шаҳарчасининг экологик аҳволини бирмунча соғломлаштиришга хизмат қилди. Завод канализацияси шаҳар тармоғига уланган учинчи қорхонадир. Энди навбат 1 ва 2-шаҳар уёсозлик комбинатларига, улар ҳам дадил ҳаракат билан ўз оқваларини шаҳар канализациясига улай олсалар Шумило шаҳарчасининг озодагарчилиги бугунгидан да яхшиланиб кетиши шўба-сиз.

1998 йилнинг 4 ойи мобайнида 30 дан зиёд турли қорхоналар кўздан кечирилди. Афсуски, уларнинг жуда кўпчилигида экологик экспертиза ҳулосалари тўлиқ расмийлаштирилмагани маълум бўлди.

1998 йилда туман қорхоналарида сув муҳофазаси бўйича 61 тадбир белгиланган. Уларга 6 миллион 140 минг сўм сарф этилиши кўзда тутилган. Йилнинг биринчи чорагида ушбу маблағнинг 670 минг сўми ўзлаштирилган, ҳолос. «Одил-нон», «ТошМЖК», 1-қурилиш конструкциялари заводи, 1-Тошкент уёсозлик комбинати сингари қорхоналар тоза сувни иқтисод қилиш, айланма сув тизимида фойдаланишга катта эътибор бермоқдалар.

«Эрта эсанг — эрта ўрасан» дейди халқимиз. Табиатни муҳофаза қилиш ишлари ҳам пайсалга солиб бўлмайди. Хусусан, ҳаво ва сувнинг тозаллиги бу ернинг тозаллиги, инсониятнинг соғлиғи демакдир. Бу йўлда эса пайсалга солиш, белгиланган тадбирни пайсалга солиш гуноҳи азимдир.

Вячеслав ПАСЕЧНИК,
Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси назоратчиси.

Ёз ойларида ким уйда ўтиради дейсиз? Табиат қўнида, тоғу тошлар бағрида, зилол сувлар соҳилларида ором олиш ҳар бир ҳамшаҳримизнинг орзусидир.

Саҳифани Толиб САЙДУЛЛО тайёрлади.

Бош муҳаррир ўринбосари Солиҳ ЁҚУБОВ

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10. ♦ Буюртма Г.085. ♦ Хажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. ♦ Қозғов бичими А-2 ♦ Босмага топшириш вақти 11.30. 1 2 3 4 5 6. ♦ Шарқ» нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.